

ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ, ΘΡΑΣΟΣ & ΤΟ ΧΡΕΟΣ ΤΩΝ ΗΠΑ (του Πωλ Κρούγκμαν)

Για να καταλάβετε τον σάλο για την απόφαση του οίκου αξιολόγησης Standard & Poor's να υποβαθμίσει το κυβερνητικό χρέος των ΗΠΑ, πρέπει να έχετε στο νου σας δύο φαινομενικώς (αλλά όχι στην πραγματικότητα) αντιφατικά ζητήματα. Το πρώτο είναι ότι η Αμερική δεν είναι πλέον η σταθερή, αξιόπιστη χώρα που ήταν κάποτε. Το δεύτερο είναι ότι ο ίδιος ο οίκος S. & P. έχει ακόμη μικρότερη αξιοπιστία απ' όση έχει η Αμερική. Είναι το τελευταίο σημείο στο οποίο θα έπρεπε

να στραφούμε για μια ορθή κρίση σχετικά με τις προοπτικές του έθνους μας.

Ας αρχίσουμε με την έλλειψη αξιοπιστίας του S. & P.'s. Αν υπάρχει μια λέξη που περιγράφει καλύτερα την απόφαση του οίκου αξιολόγησης να υποβαθμίσει την Αμερική, είναι το θράσος – όπως ορίζεται παραδοσιακά με το παράδειγμα του νεαρού που πρώτα δολοφονεί τους γονείς του και μετά ζητάει επιείκεια από το δικαστήριο επειδή «είναι ορφανός».

Το μεγάλο έλλειμμα στον προϋπολογισμό της Αμερικής είναι κυρίως αποτέλεσμα της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008. Και ο S. & P., μαζί με τους αδελφούς οίκους αξιολόγησης, έπαιξε πρωταγωνιστικό ρόλο στην πρόκληση αυτής της κρίσης, αξιολογώντας με AAA ενυπόθηκα δάνεια τα οποία εξελίχθηκαν σε τοξικά σκουπίδια.

Μάλιστα η κακή κρίση δεν τελείωσε εκεί. Είναι διαβόητο ότι ο S. & P. αξιολογούσε την Lehman Brothers, η κατάρρευση της οποίας προκάλεσε παγκόσμιο πανικό, με A μέχρι τον μήνα του θανάτου της. Και πώς αντέδρασε ο οίκος αξιολόγησης μετά την

χρεοκοπία αυτής της εταιρείας την οποία είχε αξιολογήσει τόσο θετικά ; Εκδίδοντας μια έκθεση στην οποία διέψευδε ότι είχε κάνει το παραμικρό λάθος.

Αυτοί λοιπόν οι άνθρωποι εκφέρουν τώρα κρίσεις για την αξιοπιστία της οικονομίας των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής;

Περιμένετε, το πιο κάτω είναι καλύτερο. Προτού υποβαθμίσει την πιστοληπτική ικανότητα των ΗΠΑ, ο S. & P. έστειλε μια προκαταρκτική περίληψη της έκθεσης στο αμερικανικό υπουργείο Οικονομικών. Οι αξιωματούχοι εκεί βρήκαν γρήγορα ένα σφάλμα 2 τρις. δολαρίων στους υπολογισμούς του S. & P. s'. Και το σφάλμα ήταν του είδους που αποκλείεται να έκανε κάποιος επαγγελματίας, ειδικός στους προϋπολογισμούς. Μετά από συζητήσεις, ο S. & P. παραδέχθηκε ότι είχε κάνει λάθος – και υποβάθμισε την Αμερική ούτως ή άλλως, αφού διέγραψε ένα μέρος της οικονομικής ανάλυσης από την έκθεσή του.

Όπως θα εξηγήσω αμέως, τέτοιες εκτιμήσεις για τον προϋπολογισμό δεν πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπ' όψιν σε κάθε περίπτωση. Γενικότερα, οι οίκοι αξιολόγησης δεν μας έχουν δώσει λόγους για να λαμβάνουμε σοβαρά υπ' όψιν τις κρίσεις τους. Είναι αλήθεια ότι υποβαθμίζουν κράτη λίγο προτού χρεοκοπήσουν. Αλλά σε αυτές τις περιπτώσεις, οι οίκοι απλώς ακολουθούν τις αγορές.

Και σε αυτές τις σπάνιες περιπτώσεις όπου οι οίκοι υποβάθμισαν χώρες που, όπως τώρα οι ΗΠΑ, χαίρουν ακόμη της εμπιστοσύνης των επενδυτών, οι οίκοι έκαναν λάθος. Παράδειγμα η Ιαπωνία, που υποβαθμίστηκε από τον S. & P. το 2002. Ε, λοιπόν, εννέα χρόνια μετά η Ιαπωνία δανείζεται ακόμη ελεύθερα και φθηνά. Και την περασμένη Παρασκευή το επιτόκιο για τα δεκαετή ιαπωνικά ομόλογα ήταν μόλις 1%.

Βεβαίως η Αμερική έχει μεγάλα προβλήματα. Όμως ελάχιστη σχέση έχουν με την βραχυπρόθεσμη ή ακόμη και με την μεσοπρόθεσμη αριθμητική του προϋπολογισμού. Η κυβέρνηση των ΗΠΑ μπορεί άνετως να δανείζεται για να καλύπτει το τρέχον έλλειμμα. Είναι

αλήθεια ότι συσσωρεύουμε χρέος, για το οποίο θα πρέπει κάποια στιγμή να πληρώσουμε επιτόκια. Αλλά αν κάνετε τους υπολογισμούς, θα ανακαλύψετε ότι ακόμη και πολύ μεγάλα ελλείμματα τα επόμενα χρόνια θα έχουν ελάχιστες συνέπειες στη δημοσιονομική βιωσιμότητα των ΗΠΑ.

Όχι, αυτό που κάνει την Αμερική να φαίνεται αναξιόπιστη δεν είναι η αριθμητική του προϋπολογισμού, αλλά η πολιτικές επιλογές. Και παρακαλώ, μην αρχίσουμε τις συνηθισμένες διακηρύξεις ότι φταίνε και οι δύο πλευρές. Τα προβλήματά μας είναι σχεδόν εξολοκλήρου μονόπλευρα: τα προκαλεί η άνοδος μιας εξτρεμιστικής Δεξιάς που είναι πρόθυμη να δημιουργήσει επανειλημμένες κρίσεις παρά να κάνει τον ελάχιστο συμβιβασμό στις απαιτήσεις της.

Το πραγματικό ερώτημα που αντιμετωπίζει η Αμερική, ακόμη και με καθαρά δημοσιονομικούς όρους, δεν είναι αν θα κόψουμε ένα τρισ. από τα ελλείμματα. Είναι αν μπορούν να ηττηθούν και να μπουκωθούν στο περιθώριο οι εξτρεμιστές που μπλοκάρουν κάθε είδους υπεύθυνη πολιτική επιλογή.

(Πηγή: Το Βήμα – New York Times)

Φωτό:wikimedia